Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Passionale sanctorum - Cod. Aug. perg. 32

[S.l.], [9. Jahrh.]

Passio sancti Theodoriti presbeteri quod est. X. kalendas aprilis

urn:nbn:de:bsz:31-65346

Visual Library

INCIPIT PASSIO SCI THE
ODORITI PRESBITERI QUOD
EST X KL APRILIS .

TEMPORE BONI MEMORIAE CON
stantini imperatoris iulianus cum eet
adulescens & ei odio uiuer&. & confu
giens adecclesiam anthiocensem lectoris
fungebat officio. Recepto uo decorpo
re constantino iulianus transgressus e
fidem & praeuaricator effectus idoli
colens imperii regnum suscepit. sicque
omis xpianos non ui nec minis sedpre
mia & dignitates promittens. persuade
bat adsacrilegam legem. Cumq; auuncu
lus ei iulianus & ipse demans immolass&
accepto iure gladii comis factus est
orientis. qui statim restituit idola.
Audiens uo ecclam anthiocensem multitu
dinem auri & argenti habere. quaedam
opponens clericos effugans. clausit ecclam
di. Qui uero dispersi erant unusquisq;
do ubi poterat seruiebat. Ses uo theodo
ritus supra memoratę eccle prbt non dis
cedens decurrere. sed congregans sibi quor
dam sis sine cessatione collectam faciens.
acceptabiles do fundebat orationes. Au
diens uo iulianus hunc facere collectam.
uolens placere imperatori sedens insecre
tario eum sibi iussit exhiberi. Introducto
igitur theodorito ligatis depost manib;
iulianus dix. Tu es theodoritus qui tem
pore constantini imperatoris phibebas
deos coli & aras & templa destruebas.
& ecclesias edificabas & sepulchra mor
tuorum. Theodoritus dixit. Ego in
quantum potui ecclas & basilicas edifi
caui martyrum. idola uero & aras
demoniorum destruxi. ut animas eorum
tantum liberarem. Iulianus dixit. Quer
go dius honorem quia te ista fecisse
es. Theodoritus respondit. Tempore
constantini imperatoris me ista fecis
se cognoscas. nec ab eo umquam fuisse
aliquando phibitum. Dete nunc miror
praeuaricatore subito daemoniorum
uindicem apparuisse. Iulianus dicit.
Caedatur inpleniss. qui idola deos negat
ee. Theodoritus resp. Peccas iuliane
transgressus fidem & adquiris tibi per
petuam mortem. Iulianus dixit. Cedat
& in faciem palmis insipiens ut non blas
phem&. Theodoritus respondit. Noli
errare & me ueradicentem iniuriis age
re. Iulianus dixit. Nunc uapulans
indignaris. subsequentur uero te tor
menta quae non speras. si non sacrifica
ueris. Theodoritus resp. & paulo an
te dixi tibi & nunc dico. Noli peccare
dicendo deos qui sunt opera manuum
hominum. sed depone hanc temporalem
superbiam. & recole quid amiseris.
Iulianus dixit. Nolo mihi uerba compo
sita & emendata loquaris. quib; mi
seris hominibus persuades. Theodori
tus respondit. Quando dm colebas con
fitebaris ueritatem & mendatium abo
minabaris. Nunc uero elatus superbia
idola deos dicis. & ueritatem mendati
um putas ee. Iulianus dixit. Disserta
ris sacrilege tamquam abathenis nup
adueneris. Theodoritus respondit. Ego
neq; abathenis neq; ab oratore seddi
uinę scripturę inrigatus spu sco. tuis
respondeo interrogationibus obstans
te iterum admeliora reuerti. Iratus
iulianus iussit eum inconus fortius teni
di. Cumquibus funibus quibusdam &
trocleis suss& extensus. intantum ten
debantur nerui eius ut octo pedum ui
deretur ses di martyr. Iulianus dixit.
Senti tormenta theodorite. Recede
ergo amortua doctrina & sacrifica nunc.

Theodorituſ uō ingenti uoce & hilari uultu
reſpondit · Oblituſ eſ quia dixi tibi opera
manuum hominum dixeriſ deoſ · ſed re
cognoſce dm̄ qui fecit caelum & terram
& ihm̄ xp̄m filium euiſ · cuiuſ praetioſo
ſanguine fueraſ liberatuſ · crucifixum
mortuum & ſepultum pro nr̄a ſalute ip
ſum praedico reſurrexiſſe a mortuiſ per
quem facta ſunt omnia · qui eſt uerbum
& ſapientia patriſ quem tu quando ſapi
ebaſ recte cognoſcenſ adorabaſ · ſi tam
aliquando ſapere potuiſti ; Iulianuſ dix·
Uel nunc time deoſ · & fac quae ab impe
ratore ſunt iuſſa · Quia ſcriptum ē · Cor
regiſ in manu di ; Theodorituſ reſpondit ·
Cor regiſ cognoſcentiſ dm̄ ſcriptum ee in
manu di · non cor tyranni adorantiſ idola ;
Iulianuſ dixit · Stulte · tyrannum uocaſ
imperatorem ; Theodorituſ reſpondit ;
Si talia iubet ut diciſ · & taliſ ē · non ſolu
tyrannuſ dicenduſ ē ſed miſerrimuſ om
nium hominum ; Repletuſ ira iulianuſ
iuſſit eum torqueri ; Cumq· diu torque
retur · ut nimiuſ ſanguiſ de euiſ flueret
lateribuſ · uultuſ euiſ ridebat ; Iulianuſ
dixit · Uel nunc cognoſcenſ deoſ ſacrifica ;
Theodorituſ reſpondit ; Ego non cognoſ
co deoſ manu factoſ · niſi unum dm̄ qui fe
cit caelum & terram · Tu uero quiſ periſ
in eoſ · eorum particepſ inueniariſ ; Iuli
anuſ dixit · Nec dum ut uideo ſentiſ tor
menta ; Theodorituſ reſpondit · Non
ſentio quia dnſ̄ mecum eſt ; Iulianuſ
ruſuſ iuſſit eum uexari · Dixitq· ad
eum · Audiui te fiſci eſſe debitorem ·
& ideo mori deſideraſ · ne reddaſ quod
debeſ · Sacrifica ergo & noli uereri ;
Ego ſuggeram imperatori · & omnia tibi
donabuntur ; Theodorituſ reſpondit ·
Argentum & aurum ur̄m uobiſcum ſit
in perditionem ; Ego nulliuſ ſum debitor ·
niſi ſoli dō cui puram exhibenſ conſcienti
am · oro ut promiſſionibuſ ſuiſ me copula
re dignetur ; Iulianuſ dixit ; Conuertere
a ſtultitia & lucrare animam tuā ; Theodo
rituſ reſpondit ; Tu magiſ conuertere
ad dm̄ uiuum a quo receſſiſti · ut ſalueſ
animam tuam quam perdidiſti ; Iterum
iuſſit eum uexari · dixitq· ad eum · Infa
tuaſti cor tuum · magiſ oboedire mortuo
crucifixo · quam regi ; Theodorituſ reſp ;
Infeliciſſime & te & tyrannum tuum cruci
fixuſ quem diciſ in die iudicii · ut ipſe op
time noſti · habet mittere in gehennam ;
Iulianuſ dixit ; Interim ego igni te tradā
poſtea uō quod fuerit ; Sic iuſſit duaſ la
padaſ ardenteſ euiſ apponi lateribuſ ;
Appoſitiſ uō lampadibuſ · eleuanſ oculoſ
ſuoſ ad caelum dixit ; Dn̄e dſ̄ ompſ̄ qui feciſti
caelum & terram & omnia que in eiſ ſunt
ſaluator mundi repromiſſam ſpem famulo
tuo qui propter nomen tuum haec patit
dare dignare & iniquiſ oſtende tuam uir
tutem · ut cognoſcant omſ qm̄ gratiā timen
tibuſ te preſtaſ · & tormenta deneganti b
te · ut glorificetur nomen tuum quod eſt
benedictum in ſecula ; Et ſubito ceciderunt
carnificeſ · in faciem ſuam cum lampadib ;
Turbatuſ ē uero factuſ iulianuſ cum ad
ſtantib; militibuſ · & iuſſit carnificeſ ele
uari · Dixitq· ad eoſ ; Adplicate iterum
lampadaſ euiſ lateribuſ ; At illi reſpon
derunt ; Alioſ iubeat nobilitaſ tua · noſ
uō hoc facere non poſſumuſ · quia uidim
quattuor angeloſ in ueſte candida adſtan
teſ & loquenteſ cum eo · & ideo in faciem
nr̄am cecidimuſ ; Iratuſ uero iulianuſ ·
iuſſit eoſ in pelago mitti ; Et cum ducerem
tur · theodorituſ dixit ; Praecedite frātreſ
ego uō ſuperaui inimicum · ſequar uoſ ad
dnm̄ · qui mihi palmam uictoriae dare
dignatuſ ē ; Iulianuſ dixit ; Quiſ eſt

inimicuſ uel quiſ dabit uictoriam? Theodo
rituſ dixit. Inimicuſ ē diaboluſ qui puoſ
operatur. uictoriae uō palmam dat dñſ
ihſ xpſ ſaluator mundi; Iulianuſ dixit;
Miſerrime hominum quem omſ norunt an
te trecentoſ pluſ minuſ annoſ ex muliere
natum. Tu creatorem & remuneratorem
diciſ ee? Theodorituſ reſpondit. quam
uiſ indignuſ ſiſ ad audiendum uerbum dī.
propter adſtanteſ autem ſeruoſ dī neme
puteſ eſſe ſuperatum. Audi qđ amiſiſti;
Dſ qui fecit omnia. per uerbum ſuum mi
ſertuſ eſt generi humano quoſ tranſgreſ
ſuſ a fide idoliſ uidebat ſeruire. mittenſ
uerbum ſuum ſuper uirginem. carnem ſuſ
cepit humanam. quia diuinitaſ uideri non
poterat. & ſic ſponte paſſuſ. ſalutem quã
amiſiſti. dare nobiſ dignatuſ eſt; Iulian
dixit. Perſeuerantem te uideo in argum
tiſ uerborum tuorum. Audi me & ſacrifica
ne gladio te percuti iubeam. quia tormen
ta contemniſ; Theodorituſ reſpondit.
Ego renuntiaui diabolo patri tuo. Oro aut
ut curſum conſummans in conſpectu dñi nec
inueniens gratiam ante tyrannum. Iulian
dixit. Quanta uiſ dic. ego uero te non oc
cidam; Theodorituſ reſpondit; Tu quidē
iuliane maliſ cruciatibuſ in lecto tuo mo
rieriſ; Nam tyrannuſ tuuſ qui ſperat
in paganam uictoriam facere non poterit
uincere. ſed ibi occidetur. ut nequiſ cog
noſcat a quo fuerit interfectuſ. & nec in
terram romanorum reuertetur; Timenſ
uō iulianuſ ne alia grauiora diceret. data
ſententia. gladio eum percuti precepit;
Theodorituſ dixit; Dō meo gratiaſ ego qui
mihi tollerantiae finem dare dignatuſ eſt;
Cum fuiſſet percuſſuſ & ſe iulianuſ rece
piſſet. inquietã habuit noctem; Alia uō
die pcedenſ ad palatium. & adoranſ ſecun
do imperatorem dixit; Quantuſ moduſ
auri & argenti. inuentuſ in eccla in latiſq;
tuiſ theſauriſ fuerit oſtenſiſ rationibuſ
peruideat tua clementia; Nam & hoc cog
noſce quod iniquiſſimum theodoritum
preſbiterum. quem propter miniſteria
ecle inquirebaſ comprehenſum adhibitiſ
tormentiſ gladio percuti iuſſi; Audienſ
uero hec iulianuſ imperator contra ſuũ
propoſitum eſſe factum. exclamauit
dicenſ; Quod mihi erat contrarium hoc egiſ
ti; Ego enim multiſ argumentiſ legem ga
lileorum conabar deſtruere. ut neq;
ſui facta aliquem eorum interficere.
Tu uero male feciſti. dediſti enim occa
ſionem galileiſ. ut multa aduerſum me
conſcribant. ſicut de preceſſoribuſ meiſ
fecerunt. qui interfectoſ maleficoſ
martyreſ uocant. Uide enim ne mine
eorum occidaſ. & aliſ manda ne faciant.
Uidenſ haec imperator quia confuſuſ
& uelut mortuuſ factuſ ē iulianuſ. uo
lenſ eum amare. dixit ei; Nunc eunteſ
ſacrificemuſ diiſ. ut aſperſuſ ſacrificiiſ
ſanuſ efficiariſ. Euntibuſ uero eiſ. cor
iuliani triſtitia erat repletum; Offe
rentibuſ uero ſacerdotibuſ idolorum
uolatilia & alia multa extrahentes ſe
de igne obtulerunt iuliano imperatori.
& cum manducaſſet. dedit auunculo ſuo
iuliano; Ille autem uerecunda facie me
uel timore parum guſtauit. & receſſit
in pretorio ſuo. Poenitenſ in maliſ quae
geſſerat. nec ſe gratiam apud imperato
rem inueniſſe cognouit. nihilq; accipere
uoluit; Veſpere igitur facto. comphen
dit eum dolor uentriſ. & acriter tor
quebatur; Nam ſacrificium quod ac
ceperat particulatim diſrumpebat
euſ ficatum. & eiciebat per oſ foraſ.
Ille uero maſticanſ parum praebebat pa
rum uō deglutiebat. Et cum non ſufferre

non possit · mittens rogabat imperato
rem · ut ecclesias aperire iuberet · Man
dans uero imperator · ego nec cludo nec
aperire precipio ; Iterum mandauit ei ·
Propter te inquit imperator ista patior ·
et male consumor ; Iterum remandauit ei
imperator dicit ; Incredulus inquit fu
isti dus · ob hoc ista pateris tormenta ·
multis diebus ; Infelix quidem iulianus
multis diebus cruciatur · diuersas accipi
ens escas suo tamen pastus ē fichoto ·
secundum pphetiam beatissimi martyris
totus a uermibus comestus ē et mortuus ē ·
Audiens uō iulianus imperator dixit ;
Quia non fuit fidelis dus · ideo ista perpes
sus est ; Nam post paucum tempus iuli
anus profectus ad bellum aduersus psas ·
non ualuit superare eos ; Et cum omnia
se obtinuisse putasset · subito ei irruit
multitudo exercitus angelorum · et timo
re perterritus suum exercitum armari
praecepit ; Nesciens infelix qm caelestis
militia apparuerat ei · et subito ueniens
sagitta de aere · percussit eum in mamilla ·
Cumq· sanguis influeret · aspiciens putauit
se dnm et xpm uidere · implens manum
suam de sanguine · iactauit in aera dicens ;
Usq· magonem galileae persequeris · et iam
hic denegabo · Satiare de cetero xpe · quia
superasti me · et sic ueniens in quadam ciui
tatem crudeliter mortuus est · et tota
prophetia beati martyris theodoriti im
pleta est ; Nos qui in anthiochia in palatio
eramus · et cum eo in perfidia fuimus licet
peccatores serui di · haec quae gesta sunt
circa famulum di theodoritum decima
kł aprilis uera conscripsimus · ut legen
tes nos memores ēē dignentur · et eius doc
ti exemplis passionisq· participes inueniā
mini · in laude et gloria dni nr̄i ihu xpi · cui
gloria et potestas · in sclā seculorū amen ;

EXPLIC PAS SCI THIODORITI
INCIPIT PASSIO SCI ACATII
MARTYRIS · QUARTA KL
APRILIS ·

QUOTIENS CUMQUE SERUORUM
di gloriosa facta memoramur · illi
re ferimus gratias · qui et patientē
tuetur in poena · et uictorem coronat in glo
ria ; Martianus itaq· consularis a decio
imperatore puectus xpianę legis inimicus
acacium ad se iussit adduci ; Quem scutum
quendam et refugium illius regionis audie
rat · eo introducto ad se ait ; Debes amare
principes nrōs homo romanis legib· uiuens ·
Respondit accatius · et cui magis cordi ē · uel
a quo sic intellegitur imperator quemadmo
dum ab omnib· xpianis ; Adsidua enim
nobis pro eo iugis oratio est · ut plixum eius
in hac luce conficiat iusta populos potestate
moderetur · et pacatum maxime imperii sui
tempus accipiat · deinde p salute militum
p statu orbis et mundi · Martianus ait · Hec
et ipse conlaudo · sed ut obsequium tuum ple
nius imperator agnoscat · sacrificium illi
solue nobiscum ; Acatius dixit · Ego dm
meum qui est uerus et magnus p salute regis
obsecro · sacrificium uero nec ille exige
re nec nos debemus soluere · quis enim
homini sacra persoluat ; Martianus resp ·
Cui do precem fundis · ut ipsi et nos uota
soluamus ; Acatius dixit · Opto te scire
quod psit · et dm qui est uerus agnoscere ·
Martianus ait · Nomen eius mihi enuntia ·
Acatius dixit · Ds abraham et ds isaac et ds
iacob · Martianus ait · Deorum sunt ista
nomina ; Acatius dixit · Non ista · sed qui
locutus est istis · Ille ē ds uerus · illum time
re debemus ; Martianus ait · Quis ē iste ;
Respondit acatius · Altissimus adonai sedens
super cherubim et seraphim · Martianus
ait · Quid est seraphim ; Respond acatius ·